

# Kancelaria Adwokacka

Adw. Ewa Sokalska

ul. Sądowa 4, 50-046 Wrocław, tel. kom. 519 108 541, NIP: 899 228 27 43, REGON: 021216940  
ING Bank Śląski S.A. 93 1050 1575 1000 0090 7303 7989

---

Wrocław, 2014-02-17

Biuro Trybunału Konstytucyjnego  
Al. J. Ch. Szucha 12A  
00-918 Warszawa

Sygn. akt Ts 8/14

**Pismo skarżącej B K  
w przedmiocie punktu 1 zarządzenia sędziego Trybunału Konstytucyjnego  
z dnia 4 lutego 2014r.**

Wykonując punkt 1 zarządzenia z dnia 4 lutego 2014r. – doręczonego w dniu 10 lutego 2014r. - działając w imieniu skarżącej B K - wyjaśniam, w jaki sposób art. 8 ust. 1, 3 i 4, art. 36 pkt 1 lit. a, art. 37 ust. 1 i 2 oraz 106 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013r. poz. 182 ze zm.) prowadzą do naruszenia praw podmiotowych wynikających z art. 2, art. 67 ust. 2 i art. 69 Konstytucji.

Zaskarżony przepis art. 106 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej narusza prawa podmiotowe skarżącej wynikające z zasady demokratycznego państwa prawa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, prawa obywatelskie do zabezpieczenia społecznego osób pozostający bez pracy nie z własnej woli i nie mający innych środków utrzymania oraz prawa osób niepełnosprawnych do pomocy państwa w zabezpieczeniu egzystencji, bowiem ogranicza prawa skarżącej do skorzystania i uzyskania świadczeń z pomocy społecznej w postaci zasiłku stałego, limitując jej prawo do uzyskania świadczeń od chwili złożenia wniosku o przyznanie pomocy wniosku wraz ze stosowną dokumentacją, a nie od chwili urzeczywistnienia stanu przemawiającego do uzyskania takiej pomocy państwa - podczas gdy było to niemożliwe w związku z przedłużającym się postępowaniem o ustalenie stopnia niepełnosprawności.

Zaskarżony przepis skutkuje nierównym traktowaniem osób niepełnosprawnych w uzyskaniu środków utrzymania w celu zabezpieczenia egzystencji, u których proces ustalenia stopnia i zakresu niepełnosprawności nie nastąpił przed organami do spraw orzekania o niepełnosprawności, lecz dopiero na skutek postępowania sądowego przed sądem powszechnym, od osób które uzyskały orzeczenie o niepełnosprawności na skutek decyzji

organów do spraw orzekania o niepełnosprawności. Czas trwania postępowania o ustalenie stopnia i daty powstania niepełnosprawności uniemożliwia uzyskania przez osobę niepełnosprawną zasiłku stałego, bowiem na skutek braku możliwości legitymowania się odpowiednim orzeczeniem, jej wniosek o przyznanie zasiłku nie zostałby przyjęty przez organy pomocy społecznej, lub po przyjęciu zostałby pozostawiony bez rozpoznania – mimo, iż stan zdrowia i sytuacja materialna oraz życiowa faktycznie predysponuje wnioskodawcę do uzyskania świadczeń. Tym bardziej taki stan prawny dotyka osoby, których stopień niepełnosprawności jest ustalony w drodze postępowania sądowego z datą wsteczną.

Osoba niepełnosprawna bez zatrudnienia ma prawo do uzyskania zabezpieczenia społecznego dla osób pozostający bez pracy nie z własnej woli i nie mający innych środków utrzymania oraz prawo do pomocy państwa w zabezpieczeniu godnej egzystencji, jak i zabezpieczenia społecznego.

Osoba niepełnosprawna, która bez swojej winy pozostaje bez zatrudnienia pozostaje pod ochroną regulacji zawartych zarówno w art. 67 ust. 2, jak i art. 69 Konstytucji.

Pani B K jest osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym na okres stały, bez zatrudnienia. Stopień i charakter niepełnosprawności został ustalony wyrokiem Sądu Rejonowego W Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia sierpnia 2012r. na skutek odwołania skarżącej od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Sąd ustalił jako datę powstania niepełnosprawności dzień czerwca 2011r. Po uzyskaniu orzeczenia ustalającego stopień niepełnosprawności skarżącą zwróciła się do MOPS o przyznanie zasiłku stałego.

Skarżąca jest osobą nieporadną życiowo, korzystającą z pomocy osób trzecich w zaspokajaniu bieżących potrzeb życiowych. Sytuacja skarżącej pogorszyła się kiedy straciła opiekę matki, po jej śmierci w 2010r. Do śmierci matki skarżącej, skarżąca i jej matka utrzymywały się z świadczeń emerytalnych matki. Po tej dacie skarżąca utraciła źródła jakiegokolwiek źródła utrzymania i w ten sposób zaczęła spełniać kryterium dochodowe wynikające z art. 8 ust. 1 i 3, art. 37 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej. Skarżąca po śmierci matki podjęła działania zmierzające do ustalenia jej statusu jako osoby niepełnosprawnej i uzyskania świadczeń w celu zdobycia środków niezbędnych dla egzystencji i utrzymania. Kiedy zmarła matka skarżącej – powstała konieczność wprowadzenia w stosunku do skarżącej środków pomocy z pomocy społecznej

Skarżąca jako osoba niepełnosprawna ma prawo do godnego życia i zapewnienia jej środków egzystencji.

Przepisy artykuł 67 ust. 2 i 69 Konstytucji zawierają stwierdzenie istnienia obowiązków władzy publicznej do wykreowania stosownych mechanizmów legislacyjnych w celu osiągnięcia celów dla których zostały uchwalone. We wskazanych powyżej realiach sprawy mechanizm przyznania świadczenia z pomocy społecznej zawodzi w efektywnym

osiągnięciu celu, jakim jest pomoc osobie niepełnosprawnej bez zatrudnienia w sytuacji, której nie potrafi samodzielnie przezwyciężyć, by zapewnić jej godną egzystencję.

Przyznanie zasiłku regulują dwa odrębne postępowania: przed organami orzekającymi o stopniu niepełnosprawności, które reguluje ustawa o rehabilitacji i rozporządzenie w sprawie orzekania o niepełnosprawności oraz przed organami uprawnionymi do przyznania tego świadczenia, które reguluje ustawa o pomocy społecznej.

Ustawa o pomocy społecznej określa przesłanki materialnoprawne otrzymania zasiłku stałego, a ich spełnienie daje podstawę do otrzymania świadczenia mającego charakter świadczenia obowiązkowego.

Z punktu widzenia celu wykreowanego przez ustawodawcę mechanizmu, tj. uzyskania zasiłku stałego, istniejąca regulacja przedstawia się jako niespójna, nielogiczna w zakresie relacji: data lub okres powstania znacznej niepełnosprawności a data przyznania zasiłku stałego. Nadto istniejący mechanizm i procedura uzyskiwania zasiłku kreują nierówność traktowania osób ubiegających się o zasiłek - w zależności od chwili uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności i długości trwania procedury uzyskania orzeczenia.

Artykuł 2 Konstytucji stanowi, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. Z tej normy wynika zasada sprawiedliwości i równości wobec prawa, z których również wynika ochrona słabszych ekonomicznie jednostek i grup ludności wyrażająca się w istnieniu odpowiednich usług socjalnych świadczonych przez państwo i różne wspólnoty samorządowe. Zasady sprawiedliwości społecznej w powiązaniu z ideą państwa prawnego są w Konstytucji odpowiednikiem koncepcji socjalnego państwa prawnego. Osoba niepełnosprawna, jako osoba niepotrafiąca przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej, wymaga szczególnej opieki. Oznacza to, że w niniejszej sprawie prawo do zasiłku stałego powinno być ustalone od dnia, w którym datuje się niepełnosprawność.

W sytuacji, gdy długość postępowania o stwierdzenie niepełnosprawności wynika z wadliwości ustalania niepełnosprawności, co wydłuża postępowanie administracyjne o kolejne postępowania odwoławcze, przyczyną nielogiczności i apragmatyczności funkcjonalnego powiązania procedury uzyskiwania zasiłków, jest brak przemyślanej koncepcji i świadomości, że uzyskiwanie zasiłku dotyczy realizacji prawa podmiotowego, którego beneficjentem jest osoba mająca uprawnienie materialnoprawne (osoba legitymująca się stwierdzeniem niepełnosprawności) – a to uprawnienie materialnoprawne pozostaje pod ochroną art. 69 Konstytucji. Przez fakt, iż osoba niepełnosprawna jest osobą bez pracy nie z własnej woli i osobą nie mającą innych środków utrzymania winna również uzyskiwać świadczenia zmierzające do zapewnienia jej odpowiedniego zabezpieczenia społecznego.

Przyznanie prawa do zasiłku stałego wymaga spełnienia kryterium dochodowego wskazanego w art. 8 ust. 1 w zw. z art. 37 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej, natomiast art. 8 ust. 4 cytowanej ustawy określa wyłączenia świadczeń, które nie są wliczane do dochodu określonego w ust. 3 art. 8 ustawy o pomocy społecznej. Regulacje te naruszają zasady demokratycznego państwa prawa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, prawa obywatelskie do zabezpieczenia społecznego osób pozostający bez pracy nie z własnej woli i nie mający innych środków utrzymania oraz prawa osób niepełnosprawnych do pomocy państwa w zabezpieczeniu egzystencji, bowiem faworyzują przy przyznawaniu świadczeń z pomocy społecznej osoby uzyskujące inne środki pomocowe wymienione w art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. To skutkuje nierównym traktowaniem przez prawo osób niepełnosprawnych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, a uzyskujących podobnego typu świadczenia. Świadczenia z art. 8 ust. 3 nie są odliczane przy wyliczaniu wysokości zasiłku stałego przyznawanego osobom niepełnosprawnym, choć mogą mieć one podobny charakter co zasiłek pielęgnacyjny.

Skarżąca B K uzyskuje zasiłek pielęgnacyjny w wysokości zł miesięcznie i kwota ta została zaliczona jako dochód, który został odliczony od kwoty przyznanego skarżącej zasiłku stałego. Sytuacja skarżącej, jako osoby uzyskującej zasiłek pielęgnacyjny, została potraktowana odmiennie od osób uzyskujących świadczenie wymienione w art. 8 ust. 3 w/w ustawy, uzyskiwany przez nią zasiłek pielęgnacyjny został potraktowany jako dochód uwzględniany przy wyliczeniu zasiłku stałego do wypłaty. Zamiast zł, skarżącą otrzymała kwotę zasiłku w wysokości zł.

Organy pomocy społecznej wypłaciły skarżącej zasiłek pielęgnacyjny od daty powstania niepełnosprawności ustalonej wyrokiem Sądu Rejonowego W – choć jego przyznanie również jest uzależnione od uzyskania orzeczenia o stwierdzeniu niepełnosprawności i wniosek o to świadczenie został złożony przez skarżącą po uprawomocnieniu się wyroku Sądu Rejonowego.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji, bowiem ponosi zwiększone wydatki związane z jej znaczną niepełnosprawnością. Wobec czego różne procedury dotyczące świadczeń z pomocy społecznej o charakterze stałym i wyrównania ich wypłaty od chwili ustalenia daty stopnia niepełnosprawności, rodzą dodatkowe wątpliwości co do zastosowania zasad równości wobec prawa w demokratycznym państwie prawa przy przyznawaniu świadczeń z pomocy, tym bardziej gdy wymagania do ich uzyskania są zbliżone i są głównie zależne od uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności.

Identyczną funkcję pokrycia części wydatków spełniają świadczenia wymienione w art. 8 ust. 3 cytowanej ustawy, których cykliczność uzyskiwania przez osoby uprawnione może być różna, w tym również stałego charakteru uzyskiwania tych świadczeń, które jednak nie będą wliczane przy wypłacie zasiłku stałego. Przykładowo zasiłek celowy może

służyć na zaspokojenie potrzeb życiowych przez pokrycie części lub całości wydatków związanych z lekami, wyżywieniem, opałem, odzieżą, bądź na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne osobie lub rodzinie, czy też w formie biletu kredytowanego. Jednak świadczenia z art. 8 ust. 3 nie zostaną odliczone przy ustaleniu wysokości zasiłku stałego.

Wobec czego cel, dla którego został uregulowany zasiłek stały wynikający z art. 69 Konstytucji, nie został osiągnięty, bowiem wykreowana przez ustawodawcę regulacja i mechanizm uzyskania zasiłku stałego, nie urzeczywistnia zasady sprawiedliwości społecznej. Regulacja ta jest niespójna, nielogiczna w zakresie relacji odnoszącej się do świadczeń uzyskiwanych przez osoby niepełnosprawne, ich różnorodnością a sposobem wyliczania wysokości zasiłku stałego do wypłaty na rzecz osoby uprawnionej, gdyż rodzą nierówność w traktowaniu w zależności od świadczeń uzyskiwanych przez osoby niepełnosprawne.

Wobec powyższego wnoszę jak w skardze konstytucyjnej.



adw. Ewa Sokalska